T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/490
KARAR NO : 2025/713
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: Hakkında yurt dışına çıkış yasağı tedbiri uygulan davacının, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın soruşturma dosyasında şüpheli iken, hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, ancak daha önce verilmiş olan yurt dışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirinin kaldırılması gerekirken, Adalet Bakanlığı personeli ve Emniyet görevlilerinin bu hususta gereken işlemleri yapmadıkları ileri sürülerek, yurt dışına çıkamamasından dolayı zarara uğradığından bahisle maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. E.
Davalılar : 1- Maliye Hazinesi
2- Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/66452 soruşturma sayılı dosyasında şüpheli iken; 19/01/2018 tarihinde hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiğini,19/01/2018 tarihli Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar ile Emniyete yazı yazılmasına dair ara karar verildiği halde; adli kontrol tedbirinin kaldırılmasına ilişkin yazı yazılmadığını, daha önce verilmiş olan yurt dışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirinin kaldırılması gerekirken Adalet Bakanlığı personeli ve Ankara İl Emniyet Müdürlüğü personelinin bu hususta gereken işlemleri yapmadıklarından, 24/12/2022 tarihinde pasaportuna el konulduğunu ve planladığı yurt dışı tatilini gerçekleştiremediğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 832 TL maddi, 20.000 TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte davalılardan tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 10. İdare Mahkemesi 04/10/2023 tarih ve E.2023/1824, K.2023/1839 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında yürütülen bir soruşturma nedeniyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı talebi ile yurt dışına çıkış yasağı konulduğu, verilen takipsizlik kararına rağmen pasaportundaki tahdidin kaldırılmadığı, gezi için yurt dışına çıkmak*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin

üzereyken, kaldırılmayan tahdit nedeniyle pasaportuna el konulduğu, davacı tarafından tahdit kararının zamanında kaldırılmaması nedeniyle mağdur olduğundan bahisle, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunulduğu görülmektedir.

İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakim ve savcılar ile bunların kararlarına bağlı olarak hareket eden yetkililerin yargılama etkinlikleri kapsamında yaptıkları görev nedeniyle idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir.

Anayasanın Başlangıç kısmında öngörülen 'Kuvvetler ayrımı' ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138.maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasanın 125.maddesinde öngörülen 'idari işlemler' kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu 'yargısal işlemler' nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

Buna göre. Ceza Mahkemesince sanık hakkındaki yurt dışı çıkış yasağının kaldırılması üzerine Mahkemenin talimatı üzerine karar gereğinin yerine getirilerek sistemden de kaldırılması durumları yargılama faaliyetine bağlı adli kolluk hizmeti kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup; bu süreç nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmininde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 'Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat' başlıklı bölümde gösterilen esas ve usullerin izleneceği tabiidir.

Bu durumda; davacı hakkındaki yurt dışına çıkış yasağının sistemden kaldırılmaması nedeniyle uğradığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini isteminden kaynaklandığı anlaşılan davanın görüm ve çözümü adli yargının görevinde bulunmaktadır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2020 tarih, E:2019/892, K:2020/556 sayılı j kararı da bu yöndedir..."

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Küçükçekmece 7. Ağır Ceza Mahkemesi 09/09/2024 tarih ve E.2023/419, K.2024/275 sayılı kararı** ile, HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince dava şartı noksanlığından davanın usulden reddine, uyuşmazlık bakımından idari yargı mercileri görevli olduğundan yargı yolunun caiz olmaması sebebi ile Mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 19/01/2018 tarih 2017/66452 Soruşturma 2018/8129 Karar sayılı kovuşturmaya yer olmadığına dair kararında, "Pasaport ve silah işlemleri yönünden gereğinin yapılması için karardan bir suretinin eklenerek Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Pasaport ve Silah Ruhsat Şubelerine ayrı ayrı yazı yazılmasına" şeklinde karar verildiği, söz konusu müzekkerenin 29/12/2022 tarihinde yazıldığı anlaşılmıştır.

...

Sonuç itibariyle davacının talebi, ilgili mevzuat ve davacı hakkında yürütülen suç soruşturması bir bütün olarak değerlendirildiğinde; her ne kadar davacının hakkında yürütülen suç soruşturmasında yurt dışına çıkış yasağının kaldırılmasına ilişkin yazı yazılmaması neticesinde maddi ve manevi zarara uğradığı iddiasıyla Ankara 10. İdare Mahkemesinde açtığı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin

tam yargı davasının reddinden sonra mahkememizde CMK'nın 141. maddesi uyarınca tazminat davası açmış ise de davacının dava dilekçesinde belirttiği soruşturmada hakkında uygulanan adli kontrol tedbirinin CMK'nın 141/1 maddesinde sayılan koruma tedbirlerinden olmadığı, dava dilekçesinde belirtilen maddi ve manevi tazminat talebinin CMK'nın 141/3. maddesinde belirtilen haksız fiil veya kişisel kusura dayanmadığı ayrıca uygulanan adli kontrol tedbiri nedeniyle maddi ve manevi zarar uğradığından bahisle tazminat talebi bulunmadığı, esasen soruşturma esnasında hakkında verilen "yurt dışına çıkmama" şeklindeki adli kontrol tedbirinin 19/01/2018 tarihinde takipsizlik kararı verilmesine rağmen adli kontrol tedbirinin kaldırılmasına ilişkin yazı yazılmadığı ve söz konusu davanın konusunun idarece yapılacak işlemin geciktirilmesi nedeniyle hizmet kusuru olduğu, davacının talepleriyle alakalı karar verme görevinin idari yargıda olduğu anlaşılmakla yargı yolu yönünden mahkememizin görevsizliğine, davacı tarafından iş bu dava öncesinde aynı konuyla alakalı idari yargıda açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden (yargı yolu) reddine kesin olarak karar verildiğinden tarafların talep etmesi halinde oluşan olumsuz görev (yargı yolu) uyuşmazlığının çözümü için sonra dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine dair karar verilmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle Küçükçekmece 7. Ağır Ceza Mahkemesi. T.C. Anayasası'nın 138. maddesinde belirtildiği üzere Anayasa, kanunlar ve hukuk kuralları doğrultusunda ve oluşan vicdani kanaatlere göre aşağıdaki şekilde hüküm kurmuştur:

HÜKÜM : (Yukarıda açıklanan nedenlerle)

I- Davacının talepleriyle alakalı karar verme görevinin idari yargıda olduğu, adli yargı mahkemelerinin görevli olmadığı anlaşıldığından CMK'nun 4. ve devamı maddeleri uyarınca MAHKEMEMİZİN YARGI YOLU BAKIMINDAN GÖREVSİZLİĞİNE, ..."

5. Davacı, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Küçükçekmece 7. Ağır Ceza Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

7. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin korunması*" başlıklı 40. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

8. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun*"Adli Kontrol"* başlıklı 109. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) (Değişik: 2/7/2012-6352/98 md.) Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, 100 üncü maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin tutuklanması yerine adlî kontrol altına alınmasına karar verilebilir.

(2) Kanunda tutuklama yasağı öngörülen hallerde de, adlî kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.

(3) Adlî kontrol, şüphelinin aşağıda gösterilen bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutulmasını içerir:

a) Yurt dışına çıkamamak.

..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin

9. 5271 sayılı Kanun'un *"Adlî kontrol kararı ve hükmedecek merciler"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(1) Şüpheli, Cumhuriyet savcısının istemi ve sulh ceza hâkiminin kararı ile soruşturma evresinin her aşamasında adlî kontrol altına alınabilir.

(2) Hâkim, Cumhuriyet savcısının istemiyle, adlî kontrol uygulamasında şüpheliyi bir veya birden çok yeni yükümlülük altına koyabilir; kontrolun içeriğini oluşturan yükümlülükleri bütünüyle veya kısmen kaldırabilir, değiştirebilir veya şüpheliyi bunlardan bazılarına uymaktan geçici olarak muaf tutabilir.

(3) 109 uncu madde ile bu maddenin birinci ve ikinci fıkra hükümleri, gerekli görüldüğünde, görevli ve yetkili diğer yargı mercileri tarafından da, kovuşturma evresinin her aşamasında uygulanır.23

(4) (Ek:8/7/2021-7331/16 md.) Şüpheli veya sanığın adli kontrol yükümlülüğünün devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda en geç dört aylık aralıklarla; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde ise resen mahkeme tarafından 109 uncu madde hükümleri göz önünde bulundurularak karar verilir."

10. 5271 sayılı Kanun'un *"Adlî kontrol kararının kaldırılması"* başlıklı 111. maddesi şöyledir;

"(1) Şüpheli veya sanığın istemi üzerine, Cumhuriyet savcısının görüşünü aldıktan sonra hâkim veya mahkeme 110 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre beş gün içinde karar verebilir.

(2) Adlî kontrole ilişkin kararlara itiraz edilebilir."

11. 5271 sayılı Kanun'un *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında düzenlenen *"Tazminat istemi"* başlıklı 141. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

...

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir."

12. 5271 sayılı Kanun'un*"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

…."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar"* başlıklı 172. maddesi şöyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin

kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.

(2) (Değişik: 2/1/2017-KHK-680/10 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/9 md.) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe, aynı fiilden dolayı kamu davası açılamaz.

(3) (Ek: 11/4/2013-6459/19 md.) Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın etkin soruşturma yapılmadan verildiğinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmesi veya bu karar aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuru hakkında dostane çözüm ya da tek taraflı deklarasyon sonucunda düşme kararı verilmesi üzerine, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi hâlinde yeniden soruşturma açılır."

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı *Yakup* BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/66452 soruşturma sayılı dosyasında şüpheli iken; Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin kararıyla hakkında yurt dışına çıkış yasağı tedbiri uygulanan davacının, 19/01/2018 tarihinde hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, soruşturma esnasında davacı hakkında verilen *"yurt dışına çıkmama"* şeklindeki adli kontrol tedbirinin kaldırılması için, 19/01/2018 tarihli Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar ile Emniyete yazı yazılmasına dair ara karar verildiği halde; adli kontrol tedbirinin kaldırılmasına ilişkin yazı yazılmadığı, Adalet Bakanlığı personeli ve Ankara İl Emniyet Müdürlüğü personelinin bu hususta gereken işlemleri yapmadıkları ileri sürülerek, bedelini ödediği tatil için yurt dışına çıkamamasından dolayı zarara uğradığından bahisle maddi ve manevi zararının tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

17. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen "*Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "*idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "*yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin

sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, dava konusu olayda uygulanan yurt dışına çıkış yasağı, 5271 sayılı Kanun'da düzenlenen koruma tedbirlerinden olup adli kontrolün uygulanması veya kaldırılması işlemlerinin yargısal işlem mahiyetini taşıdığından kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

18. Somut olayda; davacının dava dilekçesinde hakkında uygulandığını belirttiği yurt dışına çıkamama şeklindeki adli kontrol tedbirine karar verilmesi veya kaldırılması işlemleri adli yargı merciinin işlemidir. Her ne kadar davacı hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiş olsa da yasağın kaldırılmaması işlemi, soruşturma sürecinde alınan yargısal kararın etkisinin devam etmesi niteliğindedir. Bu işlemin ve bu işlemden kaynaklandığı belirtilen sonucun idari bir işlem olarak değerlendirilmesi, bir yargı koluna ait işlemin başka bir yargı kolu tarafından denetimi anlamına geleceği gibi, yurt dışına çıkamama şeklindeki koruma tedbirinin haksız ve hukuka aykırı olarak uygulanması neticesinde ortaya çıktığı belirtilen zararın kaynağı, idarenin hizmet kusurundan değil yargısal faaliyetin yürütülmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda, davacının maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmakla birlikte; Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmamakta olup, bu belirleme ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılabilecektir.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Küçükçekmece 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/09/2024 tarih ve E.2023/419, K.2024/275 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Küçükçekmece 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/09/2024 tarih ve E.2023/419, K.2024/275 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

24/11/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Recep
ARSLAN	BALLI	KILIÇ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xqXZ9Dw - HoBXJmU - O3RQFuJ - Tcwhv4= ile erişebilirsin